

สิทธิมนุษยชนตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
Human Rights Based on Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560

ศิริวดี วิวิธคุณากร¹

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000, ประเทศไทย

อีเมลติดต่อ: air.sirivadee@gmail.com

Sirivadee Wiwithkhunakorn²

Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhonratchasima Rajabhat University

340 Suranaray Roads, Mueang, Nakhonratchasima 30000, Thailand

Email: air.sirivadee@gmail.com

Received: October 12, 2019; Revised: November 11, 2019; Accepted: November 15, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิมนุษยชนตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ตลอดจนแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

จากการศึกษาพบว่า การล่วงละเมิดสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง มักจะเกิดขึ้นโดยตรงอันเนื่องมาจากข้อกฎหมาย และการปฏิบัติของรัฐ ทหาร ตำรวจ หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่า ดังเช่นกรณีการห้ามแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง หรือการเรียกไปปรับทัศนคติหากมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) แม้ว่าประเทศไทยจะมีการบัญญัติถึงสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็ตาม แต่ปัญหายังคงเกิดขึ้น จากการที่รัฐบาลทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มีการบัญญัติไว้โดยชัดเจน ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศในเรื่องของสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และที่สำคัญนั้น ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) โดยการภาคยานุวัติแล้วนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน

คำสำคัญ: สิทธิมนุษยชน; แนวทางรัฐธรรมนูญ; รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์.

² Assistant Professor, Lecturer.

Abstract

The purpose of this article was to investigate Human Right based on Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2017. To be aware of issues relating to human rights in respect of civil rights and political rights and to provide suggestions on the promotion and development of human rights in Thai society.

Findings indicated that violation on Civil and Political Rights always directly resulted from legal provision and the operation of the government, soldiers, polices or those who had more authorities, for instance, in the case of prohibition of political comments before and after the election or in the case of calling to adjust the attitudes of people who had opposite political perspective from National Council for Peace and Order (NCPO). Even Thailand had regulated Civil and Political Rights in the constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2017, problems still remained since the government before and after the election in B.E. 2019 did not follow the law as clearly prescribed in the Constitution, which was the supreme law of the country on Civil and Political Rights, and importantly, Thailand has joined the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) by accession. Therefore, Thailand required to follow the obligations of International Law as mentioned in order to comply with the Human Rights Principles.

Keywords: Human Rights; Based on Constitution; Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560

1. บทนำ

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีมาช้านานตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน โดยในสมัยก่อน ยังไม่มีการใช้คำว่าสิทธิมนุษยชนหากแต่ใช้คำว่าสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights) ซึ่งสืบเนื่องมาจากกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law)³ และต่อมาได้มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำหน้าที่ในการดูแลความมั่นคงปลอดภัยและรักษาสันติภาพของโลก ความมุ่งหมายของสหประชาชาติ หากพิจารณาตามข้อความในอารัมภบทและข้อ 1 ของกฎบัตร สหประชาชาติและความมั่นคงระหว่างประเทศ (United Nation Organization) มีด้วยกัน 4 ประการ ดังนี้⁴

1) เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยที่ประเทศต่าง ๆ จะดำเนินมาตรการร่วมกันอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

³ Somrit Chaiwong ,“Human Rights: People and the Use of Rights to Protect the Constitution,” *Constitutional Court Journal* 17, no. 50 (August 2015): 226. [In Thai]

⁴ Rights and Liberties Protection Department, *Data Analysis Situation to Place the Direction the Plan of the National Human Rights 2014-2018 no. 3* (Research Report) (n.p.: The Agriculturdl Co-operative Federation of Thailand; Rights and Liberties Protection Department, 2015), 9-19. [In Thai]

2) เพื่อพัฒนาสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประชาชาติทั้งปวง โดยยึดหลักแห่งความเท่าเทียมกัน และโดยเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพของประชาชน

3) เพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม มนุษยธรรม และส่งเสริมสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยปราศจากความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา เพศ หรือภาษา

4) เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับประสานการดำเนินการ และความร่วมมือของนานาประเทศ

หน้าที่ของภาคีสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในข้อ 56 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ระบุไว้ดังนี้

1) ให้ความร่วมมือต่อสหประชาชาติในการดำเนินมาตรการใด ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเคารพต่อสิทธิมนุษยชนทั่วโลก

2) ส่งเสริม และสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชนภายในประเทศของปวงสมาชิก ได้แก่ การให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน การปรับปรุงระบบกฎหมาย ภายในประเทศให้ได้ตามมาตรฐานของสหประชาชาติ เป็นต้น รวมทั้งหน้าที่ในการตรวจสอบในกรณีที่มีการละเลยต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอีกด้วย⁵

ด้วยบทบัญญัติขององค์การสหประชาชาติดังกล่าว ต่อมาจึงได้มีความร่วมมือในการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ขึ้น และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) ซึ่งจะเห็นได้ว่าปฏิญญาสากลดังกล่าวมุ่งจะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือปัจเจกบุคคล ปฏิญญานี้จึงเป็นเสมือนสิ่งย้ำเตือนรัฐสมาชิกมิให้กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิ เสรีภาพซึ่งได้กำหนดไว้เป็นข้อมติภายใต้ปฏิญญานี้⁶ สำหรับประเทศไทยนั้น เป็นประเทศในกลุ่มแรกที่ให้การรับรองปฏิญญาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปฏิญญาสากลไม่ใช่กฎหมาย จึงขาดสภาพบังคับในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น แต่โดยเนื้อหาของปฏิญญาสากล ถือได้ว่าเป็นมาตรฐานของสิทธิมนุษยชนที่นานาประเทศยอมรับ หลายประเทศได้นำหลักการของปฏิญญาสากลดังกล่าวไปเป็นต้นแบบ ในการจัดทำระบบกฎหมายของตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของนานาอารยประเทศ⁷ สิทธิมนุษยชนสะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ที่จะอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี สิทธิมนุษยชนให้อิสระแก่ผู้คนในการเลือกว่าพวกเขาใช้ชีวิตอย่างไร พวกเขาแสดงออกอย่างไรและรัฐบาลประเภทใดที่พวกเขาต้องการให้การสนับสนุนเหนือสิ่งอื่นใด สิทธิมนุษยชนยังรับประกันว่าประชาชนมีความสำคัญและจำเป็นที่รัฐจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน เช่น อาหาร ที่พัก การศึกษา สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง เพื่อให้พวกเขาสามารถใช้

⁵ United Nations, "Charter of the United Nations," last modified 2019, accessed April 19, 2019, <https://www.un.org/en/charter-united-nations/>

⁶ Chao Kanjanaphaibun, "Human Rights and Illegal Immigration Issues," *Constitutional Court Journal* 17, no. 50 (August 2015): 226. [In Thai]

⁷ Udomsak Sinthipong, *Human Rights*, 4th ed. (Bangkok: Winyuchon Publication House, 2018), 50. [In Thai]

ประโยชน์จากสิทธิทั้งหมดที่มีในฐานะเป็นประชาชนคนหนึ่งได้อย่างเต็มที่ ในการรับประกันชีวิตเสรีภาพความเสมอภาคและความปลอดภัย หลักสิทธิมนุษยชนจะต้องคอยช่วยปกป้องผู้คน ประชาชนจากการถูกทารุณกรรม การเอาเปรียบโดยผู้ที่มีอำนาจมากกว่า⁸

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรก ที่ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องด้วยประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ที่มีพันธะผูกพันให้รัฐต่าง ๆ ที่เข้าเป็นภาคีต้องปฏิบัติตาม โดยประเทศไทยเป็นภาคีสถิติสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนจำนวน 7 ฉบับ ซึ่งหนึ่งในเจ็ดฉบับนั้น ได้แก่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี โดยการภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2540 โดยมีการทำคำแถลงตีความ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) เรื่องการกำหนดเจตจำนงของตนเอง โดยมีได้หมายรวมถึงการแบ่งแยกดินแดน หรือเอกภาพทางการเมือง (ข้อ 1 วรรคหนึ่ง) และ 2) การโฆษณาชวนเชื่อเพื่อทำสงคราม (ข้อ 20 วรรคหนึ่ง)

อันเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการพัฒนา เปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจการเมืองของไทย สังคมไทยกับพัฒนาการสิทธิมนุษยชน พัฒนาการสิทธิมนุษยชนในกระแสการเมืองภาคประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญ กระแสปฏิรูปการเมืองที่ขยายตัวกว้างขวางหลังเกิดพฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 นั้น สืบให้เห็นว่ารูปแบบและกลไกเศรษฐกิจการเมืองที่เรียกขานกันว่าระบอบประชาธิปไตยนั้น โดยแท้จริงแล้วเป็นเพียงเครื่องมือกดขี่ขูดรีดและลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ไม่แตกต่างอะไรนักจากที่เคยเป็นอยู่ในยุคเผด็จการทหาร เป็นระบอบอำนาจนิยมที่ต่อเนื่องสืบทอดกันมาทั้งในยุค “ประชาธิปไตยครึ่งใบ” และ “ประชาธิปไตยเต็มใบ” แล้วก็เพราะเป็นระบอบที่ต่อเนื่องสืบทอดกันมาเช่นนี้เอง รัฐบาลรวมทั้งกลุ่มอำนาจทั้งที่มาจาก “การเลือกตั้ง” จึงกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนคนไทย ที่บัญญัติไว้ชัดแจ้งในรัฐธรรมนูญ อีกทั้งสังคมไทยยังคงมีการเลือกปฏิบัติมาโดยตลอด ซึ่งเรามักได้ยินคำกล่าวที่ว่า “ฝนตกไม่ ท่วมฟ้า” หรือ “เลือกที่รักมักที่ชัง” “รักลูกไม่เท่ากัน”⁹ โดยไม่รู้สึกรู้สึกละเลยทางขบวนการปฏิรูปการเมืองต่างพากันยกประเด็นเรื่องทุจริต ฉ้อราษฎร์บังหลวง และซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง ซึ่งก็ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เป็นที่ขานรับกันโดยทั่วไป แต่นั่นคงเป็นเพียงประเด็นปัญหาปลายเหตุ ซึ่งจริง ๆ นั่นก็คือความล้มเหลวของสิทธิมนุษยชนในฐานะหลักการนำของสังคมการเมืองไทย ภายใต้โครงสร้างอำนาจและกระบวนการพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา

สิทธิมนุษยชนมีความสำคัญในฐานะที่เป็นอารยธรรมโลกของมนุษย์ ที่พยายามวางระบบความคิดเพื่อให้คนทั่วโลกเกิดความระลึกรู้ คำนึงถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ตั้งแต่ยอมรับความเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรี

⁸ The Advocates, “The Advocates for Human Rights Stands with Governor Tim Walz in Rejecting Trump’s Recent Resettlement Order,” last modified 2019, accessed October 27, 2019, http://www.theadvocatesforhumanrights.org/human_rights_basics/

⁹ Peerasak Phochit, *Human Rights in Many Dimensions Institute of Constitutional Studies* (Personal Academic Documents) (Bangkok: Office of the Constitutional Court, 2016), 6. [In Thai]

ชาติกำเนิด สิทธิต่าง ๆ ที่มีพื้นฐานมาจากความชอบธรรมซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งสิทธิตั้งแต่กำเนิด โดยให้ความสำคัญสำคัญกับคำว่าชีวิต ประเทศไทยนั้นในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ผู้กพัฒนาพันธกรณีแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ และที่สำคัญเรื่องของสิทธิมนุษยชนนั้น ยังได้ถูกนำไปใช้ในทางการเมือง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ อีกด้วย เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่าทำให้สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป คว่ำบาตรทางการทูต การงดการทำการค้าด้วย หรือกรณีการส่งกองกำลังทหารของสหประชาชาติ เพื่อเข้าไปยุติการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในประเทศบอสเนีย และในโคโซโว ของอดีตประเทศยูโกสลาเวีย เป็นต้น¹⁰

ด้วยสาเหตุและความสำคัญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชนตามแนวทางแห่งรัฐธรรมนูญเพราะมีความสำคัญทั้งในด้านสังคมโลก และการสร้างประชาธิปไตยในสังคมไทยการที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีสันติสัญญาฉบับนานาชาติประเทศ จำนวนหลายฉบับ และหนึ่งในนั้นคือ กติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งถือเป็น “สนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน” นั้น เมื่อประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสันติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ประเทศไทยก็ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของสนธิสัญญา กล่าวคือ ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิทางด้านพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิทางด้านพลเมืองและสิทธิทางการเมืองให้แก่ประชาชนทุกคนภายในรัฐอย่างเท่าเทียมกัน โดยไทยในฐานะที่เป็นรัฐภาคีมีพันธผูกพันที่จะต้องดำเนินการตามพันธกิจหลักของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 4 ประการ ได้แก่

- 1) การประกันให้เกิดสิทธิต่าง ๆ ตามที่ระบุในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
- 2) การปฏิบัติให้เกิดสิทธิตามที่รับรองไว้ในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ด้วยความก้าวหน้า
- 3) การเผยแพร่หลักการของสิทธิตามกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอย่างกว้างขวาง และ
- 4) การจัดทำรายงานความก้าวหน้า สถานการณ์ และปัญหาอุปสรรคภายในประเทศเกี่ยวกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งเป็นผลมาจากการอนุวัติการกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ดังกล่าวเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Committee) ซึ่งเป็นองค์กรที่แต่งตั้งขึ้นตามกติกาฉบับดังกล่าว

หากจะกล่าวโดยสรุป เพื่อให้ประเทศไทยสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยจะต้องดำเนินการตามปฏิบัติตามพันธกรณี เพื่อเป็นการประกันสิทธิต่าง ๆ ตามที่ระบุในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองตลอดจนเพื่อให้การปฏิบัติให้เกิดสิทธิตามที่รับรองไว้ในกติกาด้วยความก้าวหน้า นอกจากนั้น ประเทศไทยจะต้องดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายภายใน (Domestic Law) ให้เป็นการ

¹⁰ Prachatai, “Civil and Political Rights,” News Column, *Prachatai*, May 24, 2005, accessed October 11, 2019, <https://www.prachatai.com/journal/2005/05/41202/> [In Thai]

สอดคล้องกับกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เพื่อมีผลให้กฎหมายภายใน (Internal Law) ของไทยสอดคล้องกับหลักการที่ปรากฏอยู่ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR)

ดังนั้นในการพิจารณาถึงแนวทางปฏิบัติของไทยเกี่ยวกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองก็ต้องพิจารณาถึงกฎหมายภายในราชอาณาจักร นั่นก็คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (Constitution of the Kingdom of Thailand) เมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะพบว่าการรับรองสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองเป็นไปอย่างก้าวหน้านับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องต่าง ๆ ไว้ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นองค์กรที่เป็นกลไกในการทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขึ้นเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐให้เกิดความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน¹¹ ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองแล้ว ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการบัญญัติถึงสิทธิของปวงชนชาวไทยไว้ในหมวด 3 รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ไว้อย่างครบถ้วนก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้นการปฏิบัติตามกฎหมายเพียงอย่างเดียวไม่ได้หมายถึงการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติตามหลักสิทธิและเสรีภาพ จึงต้องรู้เข้าใจและตระหนักถึงหลักการสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม สำหรับคนจำนวนมากแล้ว สิทธิมนุษยชนเป็นเพียงความเสมอภาคในอุดมคติ หลักการของสิทธิมนุษยชนนั้นเกินขอบเขตเลยไปกว่ากฎหมาย และเป็นหลักศีลธรรมพื้นฐานสำหรับวางระเบียบทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมด้วย ดังนั้นสิทธิมนุษยชนตามแนวทางแห่งรัฐธรรมนูญจึงเป็นสิ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญเพราะมีความสำคัญทั้งในด้านสังคมโลก และการสร้างประชาธิปไตยในสังคมไทย

2. สิทธิมนุษยชนตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

สิทธิมนุษยชนไทย ที่ผ่านยุคเผด็จการทหาร มาสู่กระแสอำนาจนิยมของโลกาภิวัตน์ ยุคเศรษฐกิจตลาดเสรีในปัจจุบัน โดยทัศนวิสัยของกระบวนการพัฒนาการเมืองภาคประชาชน ที่สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย จะพึงได้รับการทบทวน และประเมินความเข้าใจเบื้องต้นร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะพิจารณากันถึงที่มา และทิศทางที่จะเป็นไปของสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย เห็นสมควรที่จะนำเสนอข้อสังเกตเบื้องต้น บางประการ เพื่อประกอบเป็นพื้นฐานความเข้าใจรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 รัฐธรรมนูญฉบับนี้รับรองสิทธิของประชาชนไว้มากมาย และยังรวมถึงสิทธิมนุษยชนตามหลักสากลอีกด้วย ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติถึงการมีสิทธิในหลายประเด็นที่ได้รับการรับรองไว้ไม่ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ มีประเด็นที่น่าสนใจคือ สิทธิของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในกระบวนการกำหนดนโยบายออกกฎหมายที่

¹¹ Paiboon Varahapaitoon, "Rule of Law and the NHRCT's Control of Exercising Powers of Government Authorities," *Constitutional Court Journal* 17, no. 50 (August 2015): 226. [In Thai]

จะมีผลกระทบต่อตนเอง ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เขียนคำว่า “มีส่วนร่วม” ไว้ถึง 22 ครั้ง มากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ซึ่งเขียนไว้ 9 ครั้งแต่เป็นรองรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2550 ที่เขียนไว้ 34 ครั้ง¹² ซึ่งในความเป็นจริงประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่ค่อยรู้ว่า รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องใดบ้าง

ในส่วนของบทความนี้ จะกล่าวถึงเรื่องสิทธิของของพลเมือง และสิทธิทางการเมือง สิทธิด้านนี้มีความกว้างที่เดียวทั้งในส่วนของพลเมืองที่เป็นฝ่ายสนับสนุน และในส่วนของการเมือง เช่น การแสดงออกทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น อย่างไรก็ตามสำหรับการนำเสนอสิทธิมนุษยชนตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560¹³ ซึ่งได้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy) ซึ่งการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ประชาชน หรือพลเมืองของรัฐจะทำหน้าที่เป็น “สภา” โดยทุกคนจะมีส่วนร่วมในการประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ด้วยตัวเอง เพราะเชื่อว่า ประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ในสังคม ปัจจุบันมีการใช้ประชาธิปไตยทางตรง ในเรื่องของการลงประชามติ (Referendum) การเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชน (Initiative) การถอดถอนผู้แทนรายบุคคลหรือทั้งสภา

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน หรือประชาธิปไตยโดยอ้อม (Representative Democracy) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้คือ การที่ประชาชนได้ทำหน้าที่เลือกผู้แทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนในรัฐสภา ผ่านระบบที่เรียกว่า “การเลือกตั้ง”

3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) หรือที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” ซึ่งเป็นการนำการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรงมาผสมผสานกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น โดยให้ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจทางการเมือง และการบริหารในเรื่องสำคัญ ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิต และวิถีชีวิตของประชาชน อำนาจในการตรวจสอบ และควบคุมการทำงานของ “ผู้แทน” ซึ่งก็คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาแล้วแต่กรณี รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ “สถาบันการเมือง” ต่าง ๆ อาทิภาคประชาสังคม ภาคประชาชน องค์กรอิสระ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่ในการติดตามและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างเต็มที่¹⁴

¹² Juriwan Termthong, *Political Participation in Democracy*, 2nd ed. (Bangkok: The Secretariat of the House of Representatives, 2018), 31. [In Thai]

¹³ Alongkorn Ponlabut, *Institute of Constitution Studies* (Personal Academic Documents) (Bangkok: Republic of Parliament, 2016), 10-11. [In Thai]

¹⁴ Juriwan Termthong, *Political Participation in Democracy* (Bangkok: The Secretariat of The House of Representatives, 2018), 13. [In Thai]

4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบถกแถลง สาธารณชนทางออก (Deliberative Democracy) เป็นประชาธิปไตยแบบถกแถลงที่เป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตยภาคพลเมือง ประชาธิปไตยชุมชน เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดจากข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เป็นรูปแบบสถาบันที่ตายตัว ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความซับซ้อนและมีความแตกต่างหลากหลายได้ ซึ่งระบอบประชาธิปไตยแบบถกแถลงจะช่วยแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ของระบบการเมืองแบบตัวแทน โดยการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองที่มีความสำนึกทางการเมือง (Active Citizen) และมีจิตสาธารณะรวมหมู่ (Civic Life) หลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้คือ กระบวนการที่ให้ประชาชนทุกคน หรือภาคพลเมืองได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ และตอบสนองข้อเรียกร้องเพื่อให้ตัวแทนของตน หรือรัฐบาลนำไปปฏิบัติต่อไป

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคม หรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชน ไม่ว่าจะผ่านทางตรง หรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน¹⁵

3. การล่วงละเมิดสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองในประเทศไทย

ผลจากการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญา ทำให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การประกันให้เกิดสิทธิต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในสนธิสัญญา, การดำเนินการให้เกิดสิทธิตามที่รับรองไว้ในสนธิสัญญา, การเผยแพร่เนื้อหาของสิทธิตามสนธิสัญญาให้ประชาชนรับทราบ และการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามสนธิสัญญา แต่ประเทศไทยก็ยังมี การล่วงละเมิดสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอยู่ซึ่งทำให้กรณีดังกล่าวนี้ไม่เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนที่มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและไม่เป็นไปตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ดังเช่นกรณีเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูลของศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน¹⁶ มีข้อมูลสถิติตลอด 4 ปี ว่ามีประชาชนถูกตั้งข้อกล่าวหาและดำเนินคดีกว่า 1,138 คน มีกิจกรรมที่ถูกห้ามจัดไปแล้วอย่างน้อย 264 ครั้ง เกี่ยวเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมทางการเมืองหรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือต่อรัฐบาลทหารและการรัฐประหาร ทั้งก่อนการเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 จึงอาจเรียกได้ว่ายุคสมัยของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นยุคการล่มสลายของหลักนิติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้บังคับใช้รัฐธรรมนูญใหม่ถึง 2 ฉบับ และอาศัยอำนาจตามมาตรา 44 และมาตรา 48 เข้ายึดอำนาจและบริหารอำนาจนั้นอย่างเบ็ดเสร็จ

¹⁵ Kietkajorn Vachanasvasti, *People Participation on Governmental Policies Employment Service*, 2nd ed. (Bangkok: Planning and Information Division Department of Skill Development Ministry of Labour, 2007), 15. [In Thai]

¹⁶ Sirikan Jarensiri, “4 Years of Rights Being Violated by NCPO, Demanding For Free and Fair Election,” Hot Issues Column, *ilaw*, July 16, 2018, accessed October 11, 2019, <https://www.ilaw.or.th/node/4870/> [In Thai]

โดยโจมตีประชาชนผู้ออกมาแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ด้วยกฎหมายที่ไม่ชอบธรรม ซึ่งการทรมานโดยเจ้าหน้าที่รัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ทหารได้เข้าควบคุมอำนาจอย่างเบ็ดเสร็จในพื้นที่ชายแดนใต้ เป็นเวลากว่า 14 ปี รวมถึงปัจจุบันด้วย เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ายึดอำนาจและแต่งตั้งตัวเองเป็นรัฐบาลก็ยิ่งเป็นการเพิ่มอำนาจแก่เจ้าหน้าที่รัฐภาคใต้มากขึ้น มีการสนับสนุนงบประมาณที่เพิ่มขึ้น พื้นที่ชายแดนใต้เป็นเผด็จการทหารมากกว่า 14 ปี และไม่สามารถทำลายได้ในเร็ววัน ทหารใช้อำนาจการกักขังผู้ต้องหาในค่ายทหารกว่า 7 วัน เป็นอย่างต่ำ และสามารถยื่นเรื่องกักตัวเพิ่มได้มากที่สุดอีก 30 วัน โดยในขณะที่เหยื่อถูกควบคุมตัวนั้นไม่อนุญาตให้มีการสังเกตการณ์จากภายนอก หรือแม้กระทั่งทนายความก็ไม่อนุญาตให้เข้าพบเหยื่อ สถานการณ์เช่นนี้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของเหยื่อและเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ฝ่ายตุลาการกลับอนุมัติให้มีระบบนี้ใช้ภายในประเทศไทย เป็นการเอื้อต่อการกระทำทรมานผู้ต้องหาโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งจวบจนทุกวันนี้คดีดังกล่าวเหล่านั้นก็ยังไม่จบสิ้นไป¹⁷

สำหรับรัฐบาลไทย ได้มอบหมายให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่เข้าเป็นภาคีแล้ว จำนวน 3 ฉบับ คือ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR), อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ, อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี การจัดทำและเสนอรายงานการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐ ต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนชุดกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) นั้น กำหนดให้ต้องส่งรายงานภายในปีแรก นับจากวันที่ลงนามเป็นภาคี เป็นรายงานผลการดำเนินงานเบื้องต้น (Initial Report) หลังจากนั้น จะต้องส่งรายงานทบทวนสถานการณ์เป็นระยะ (Periodic Reports) ทุก ๆ 5 ปี หลังจากการส่งรายงานฉบับแรก การตรวจสอบของคณะกรรมการจะดำเนินการโดยการศึกษารายงานของรัฐบาล และศึกษาร่วมกับรายงานเงา (Shadow Report) ที่จัดทำโดยองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาสังคม สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ รวมทั้งเอกสาร และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศนั้น ๆ ที่ปรากฏอยู่ในระบบเอกสารขององค์การสหประชาชาติ และในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

การทบทวนการปฏิบัติตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของประเทศไทย ที่นครเจนีวา อยู่ในสมัยประชุมที่ 119 ร่วมกับ สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ, สาธารณรัฐบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา, ประเทศอิตาลี, สาธารณรัฐเซอร์เบีย และสาธารณรัฐเติร์กเมนิสถาน ได้เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวางหลังการรัฐประหารของประเทศไทยมากกว่าสองปี หลังจากเมื่อปี พ.ศ. 2559 ในการประชุมทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภาพรวมของประเทศไทยในทุกด้าน ผ่านกลไกภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council: HRC) ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติทั้ง 193 ประเทศ จัดทำรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ (Universal

¹⁷ Pornphen Khongkachonkiet, "4 Years of Rights Being Violated by NCPO, Demanding For Free and Fair Election," Hot Issues Column, *ilaw*, July 16, 2018, accessed October 11, 2019, <https://www.ilaw.or.th/node/4870/> [In Thai]

Periodical Review: UPR) อันเป็นอีกกลไกหนึ่งภายใต้การตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ หลายประเทศได้ตั้งคำถามในเวทีถึงประเด็นการใช้อำนาจของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทั้งประเด็นการใช้ศาลทหารต่อพลเรือน การซ้อมทรมาน การใช้กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ในการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก หรือการเรียกบุคคล และจับกุมไปควบคุมตัวไว้ในค่ายทหาร เป็นต้น

4. สรุปผล และข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผล

สิทธิมนุษยชนตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 นั้น ได้กล่าวถึงหลักสิทธิมนุษยชนและความสัมพันธ์ระหว่างกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) และได้มีการบัญญัติกฎหมาย เพื่อรับรองสิทธิมนุษยชนดังกล่าวไว้ในกฎหมายไทย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะชัดเจนขึ้น โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ใช้กันมาในอดีตได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนไว้บางส่วน จนกระทั่งได้มีการพัฒนาบทบัญญัติดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ขึ้นตามที่ปรากฏในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเมื่อปี พ.ศ. 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเมื่อปี พ.ศ. 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเมื่อปี พ.ศ. 2560 ผลจากการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา ทำให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณี ที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การประกันให้เกิดสิทธิต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในสนธิสัญญา, การดำเนินการให้เกิดสิทธิตามที่รับรองไว้ในสนธิสัญญา, การเผยแพร่เนื้อหาของสิทธิตามสนธิสัญญาให้ประชาชนรับทราบ และการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามสนธิสัญญา

4.2 ข้อเสนอแนะ

แนวทางในการส่งเสริมและการพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย สมควรดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายทางดังนี้

4.2.1 รัฐบาลควรให้ความสำคัญในการส่งเสริม เผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจในการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนต่อประชาชน ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญต่อการพัฒนาการทางด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เผยแพร่ประสานงาน ร่วมมือกับองค์กรที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมนุษยชน

4.2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ และเอกชนต้องยึดหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในการกำหนดนโยบาย และแผนงานในการบริหารงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้าใจ และป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนจากรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4.2.3 องค์กรภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรภาครัฐ ต้องเร่งผลักดันให้เกิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยการดำเนินการตรา หรือแก้ไขกฎหมายให้รองรับกับหลักการสิทธิมนุษยชน และเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการรับรองสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน และผลักดันให้เกิดกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญในด้านเสรีภาพของประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นสำคัญ

4.2.4 หน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ตรวจสอบปัญหาการละเมิดสิทธิ และเร่งแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ หรือ เอกชน ที่ส่งผลกระทบ หรือเป็นการละเมิดสิทธิของชุมชน และประชาชน เช่น โครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย โครงการสร้างเขื่อนที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน กรณีพิพาทต่าง ๆ การฟ้องร้องจับกุมชาวบ้าน และผู้ที่ออกมาวิจารณ์การดำเนินการของรัฐบาล การปรับเปลี่ยนทัศนคติเจ้าหน้าที่รัฐ และนโยบายของรัฐที่เข้าใจและให้การสนับสนุนหลักสิทธิมนุษยชน

4.2.5 รัฐบาลต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมองค์กรที่ทำหน้าที่กลไกคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลยุติธรรม ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และหน่วยงานราชการอื่น เช่น การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน ด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ เป็นต้น โดยการประสานความร่วมมืออย่างจริงจัง ไม่เข้าแทรกแซงการทำงานและรับฟังคำแนะนำต่อการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวเนื่องกับสิทธิมนุษยชนเพื่อไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมสอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และเป็นจริง ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เหมาะสมแก่องค์กรเหล่านั้นด้วย

References

- Alongkorn Ponlabut. *Institute of Constitution Studies* (Personal Academic Documents). Bangkok: Republic of Parliament, 2016. [In Thai]
- Chao Kanjanaphaibun. "Human Rights and Illegal Immigration Issues." *Constitutional Court Journal* 17, no. 50 (August 2015): 226. [In Thai]
- Juriwan Termthong. *Political Participation in Democracy*. 2nd ed. Bangkok: The Secretariat of the House of Representatives, 2018. [In Thai]
- Paiboon Varahapaitoon. "Rule of Law and the NHRCT's Control of Exercising Powers of Government Authorities." *Constitutional Court Journal* 17, no. 50 (August 2015): 226. [In Thai]
- Peerasak Phochit. *Human Rights in Many Dimensions Institute of Constitutional Studies* (Personal Academic Documents). Bangkok: Office of the Constitutional Court, 2016. [In Thai]
- Rights and Liberties Protection Department. *Data Analysis Situation to Place the Direction the Plan of the National Human Rights 2014-2018 no. 3* (Research Report). (n.p.: The Agriculturdl Co-operative Federation of Thailand; Rights and Liberties Protection Department, 2015. [In Thai]
- Somrit Chaiwong. "Human Rights: People and the Use of Rights to Protect the Constitution." *Constitutional Court Journal* 17, no. 50 (August 2015): 226. [In Thai]

The Advocates. “The Advocates for Human Rights Stands with Governor Tim Walz in Rejecting Trump’s Recent Resettlement Order.” Last modified 2019. Accessed October 27, 2019. http://www.theadvocatesforhumanrights.org/human_rights_basics/

Udomsak Sinthipong. *Human Rights*. 4th ed. Bangkok: Winyuchon Publication House, 2018. [In Thai]

United Nations. “Charter of the United Nations.” Last modified 2019. Accessed April 19, 2019. <https://www.un.org/en/charter-united-nations/>